

תהליך השיתוף
מטה ישראל דיגיטלית

השולחן העגול לצמצום הפער באוריינות דיגיטלית

מפגש צוותי עבודה שני

יוני 2019

השולחן העגול לצמצום הפער באוריינות דיגיטלית

מפגשי היוועצות

חברה חרדית

מבוסס על מפגשי היוועצות

מרכז יזמות וחדשנות בשכונת מאה שערים בירושלים 11.6.19

מפגש מומחים ומומחיות מהחברה החרדית 13.6.19

חסמים עיקריים ברכישת אוריינות

- חשש משימוש באינטרנט: פריצת גבולות, פגיעה בלימוד
- קושי לייצר "תקן כשרות" עבור כלי מורכב
- קשיים בנגישות לתשתיות פיזיות לדיגיטל
- גורמי כוח חזקים בקהילה המתנגדים לשימוש בדיגיטל
- חסמים כלכליים
- חוסר ידע בסיסי באנגלית

- מרחבי תקשורת דיגיטליים כשרים ופומביים
- עלייה משמעותית בצריכת שירותים מקוונים מותאמים
- גרסה חרדית כשרה ומותאמת למוצרים ושירותים דיגיטליים
- תו תקן / כשרות לאתרי אינטרנט
- תקשורת עם רבנים באמצעים דיגיטליים
- עלייה משמעותית בקניות מוזלות דרך הרשת

- תפיסת הצלחה שתעוצב על ידי החברה החרדית עצמה
- פעולה מתוך התאמה לצרכי הפרט והקהילה, ללא כפייה של השינוי
- שימוש בערוצים שמקובלים על הציבור וזוכים לאמון הציבור
- עבודה עם סוכני שינוי מתוך הקהילה: נשים, רבני קהילות, משרדי פרסום ומדיה
- רגישות והתאמה תרבותית בהנגשת שירותים ומוצרים מקוונים
- יצירת צורך ו/או הכרח לשימוש בכלים מקוונים
- קידום נגישות למחשבים ואינטרנט ותיווך הכלים במרחב הציבורי

מפגש היוועצות

מגזר עסקי

מבוסס על מפגש היוועצות עם אנשי מקצוע מהמגזר העסקי 13.6.19

מוטיבציה להשתתפות בצמצום הפער הדיגיטלי

מוטיבציה עיקרית של המגזר העסקי במהלכים לצמצום הפער הדיגיטלי היא אפשרות להרחבת השימוש בשירותי הדיגיטל.

חסמים עיקריים להשתתפות עסקים בצמצום הפער הדיגיטלי

- קושי רב להעביר משתמשים לדיגיטל והעדפה לצריכת השירותים בדרכים מוכרות גם בקרב אוכלוסיות בעלות אוריינות
- חשדנות וחוסר בטחון כלפי שירותים הניתנים באופן דיגיטלי
- במקרים רבים אין לעסקים תמורה כלכלית ממשית במעבר למתן שירותים בדיגיטל
- העדר סטנדרטיזציה ורגולציה בהנגשת מוצרים ושירותים לבעלי אוריינות נמוכה

- שיתוף ביצירת פתרונות שמגבירים חשיפה לדיגיטל גם בקרב הציבור הרחב
- הגדרה רחבה של המונח אוריינות דיגיטלית - לא רק עמידה בהתקדמות טכנולוגית
- חיבור לפעילות בתחום האוריינות הדיגיטלית שתאפשר חשיפה לקהלי יעד חדשים
- שילוב אינטרסים עסקיים עם קידום אוריינות - יצירת ערך כפול לקידום אוריינות
- שילוב של גופים עסקיים במהלכים של הנגשת תוכן ויצירת אפליקציות מותאמות

לקהלי היעד

- יצירת דימוי חיובי לעסקים ששותפים לתהליך צמצום הפער הדיגיטלי

סקירת ידע

חברה ערבית

מבוסס על מיפוי שיתופים כחלק מהקמת השולחן העגול ועל מחקר של
איגוד האינטרנט שנערך על ידי ד"ר אסמאא גנאים בשנת 2018

- פער בין האוכלוסייה היהודית לערבית בשימוש במחשב ביתי

- כמעט ואין פער בין האוכלוסיות בשימוש בסלולר חכם

- בחברה הערבית שיעור שימוש נמוך יותר לצרכים פונקציונליים (תעסוקה / תקשורת /

שירותים)

- לעומת זאת, קיימת שכיחות גבוהה של צרכנות ושימושים חברתיים בדיגיטל

- עם זאת, יש מוטיבציה גבוהה לרכישת מיומנויות דיגיטליות ביחס לציבור היהודי

- חסמים בגישה לתשתיות:
- פריסה נמוכה של אנטנות סלולריות ביישובים רבים
- פריסה נמוכה של פס אינטרנט רחב
- גישה חלקית למחשבים בבתים ובמערכת החינוך
- מוטיבציה נמוכה לשימוש בשירותים ממשלתיים, הנובעת מהיעדר אמון בממסד
- חשש לפגיעה בפרטיות בשימוש בשירותים דיגיטליים
- הנגשה לא מספיק טובה של שירותים ממשלתיים ועסקיים לשפה הערבית

- שיפור תשתיות אינטרנט בישובים הערביים
- התאמת אתרים ציבוריים לשפה הערבית
- שיפור האוריינות הדיגיטלית בדגש על נושא בטחון ברשת
- שילוב אנשי מקצוע ערבים מתחום הדיגיטל בתעשייה ובעסקים
- שילוב תחום הדיגיטל במיזמים, חברות ועסקים בחברה הערבית
- **צורך בסוכנים פנים-קהילתיים בעלי מודעות תרבותית גבוהה כדי ליצור מסגרות, כלים מותאמים ושיתופי פעולה**

סקירת ידע

הגיל השלישי

מבוסס על מיפוי אשל וישראל דיגיטלית מתוך הפעלת פיילוט בשטח,
הלמ"ס וספרות רלוונטית

המהגרים הדיגיטליים

50% מהאזרחים הוותיקים בישראל
נחשבים לנעדרי אוריינות דיגיטלית

ביטויי הפער הדיגיטלי בגיל השלישי

כלל האוכלוסייה

אזרחים ותיקים

הימצאות מחשב ביתי

שימוש במחשב

שימוש באינטרנט בטלפון הנייד

78%

44%

72%

49%

69%

32%

73%

41%

שימושים
ונגישות

- 84% מסכימים כי **קיים חשש** בקניית מוצרים באשראי באינטרנט
- 73% מסכימים כי האינטרנט מביא ל**צמצום בפעילויות** פנאי אחרות
- 40% מסכימים כי השימוש באינטרנט **מסובך**
- 27% מסכימים כי הגלישה באינטרנט היא **בזבוז זמן**

עמדות

מבוגרים בעלי מיומנויות דיגיטלית נוטים לחוות

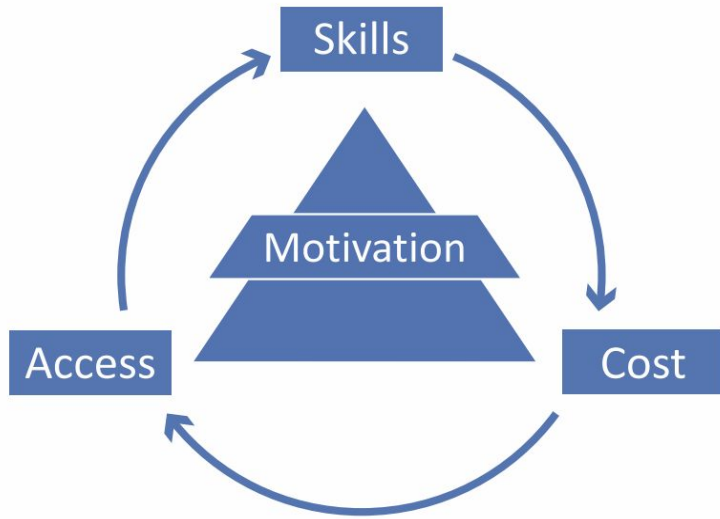
ויותר:

- רווחה נפשית
- השתלבות חברתית
- חוללות עצמית Self Efficacy
- גמישות ואימוץ הרגלים חדשים
- למידה לאורך החיים

פחות:

- בדידות
- דכאון
- הוצאות רפואיות
- ירידה בתפקוד

חסמים עיקריים ברכישת אוריינות דיגיטלית

כישורים

- מיומנויות למידה
- אוריינות בעברית/אנגלית

עלויות

- מכשירים וחבילות גלישה
- תוכניות הכשרה והוצאות נלוות (כגון תחבורה)

נגישות

- העדר רישות של אינטרנט, תשתיות ציבוריות חסרות
- העדר היצע של קורסים מתאימים למבוגרים

מוטיבציה

- חרדה, טכנופוביה וחוסר הבנה של הערך
- השפעות חברתית ותרבותיות
- גילנות עצמית: העדר אמון ביכולת ללמוד, תחושת חוסר שייכות
- נסיבות חיים - אובדן בן/בת זוג, בידוד חברתי
- מצב בריאותי, ירידה בכישורים קוגניטיביים או מוטוריים

גורמים סביבתיים

- שעות הלימוד, תדירות ומשך המפגשים
- עיצוב סביבת הלמידה - נגישות ותנאים המותאמים לזקנה.

גרוגויה

- שיטות הוראה ייחודיות לבני הגיל השלישי, אשר מביאה בחשבון תהליכים קוגניטיביים, מאפיינים פיזיים וצרכים חברתיים.
- מיקוד, עצמאות, קצב אישי, הוראות ברורות, ריבוי דוגמאות, שימושיות, רלוונטיות לחיי היומיום, התבססות על ידע קודם, פידבקים וחיזוקים.

מענים משלימים

מענה קהילתי- סוכני שינוי, פעילות בינדורית, עמדות "פופ-אפ"

מענה טכנולוגי – למידה אונליין, תמיכה טלפונית ואונליין, גלישה חופשית

מענה בנקודת המפגש – דיילים דיגיטליים

סדנאות טעימה קצרות

בהיקף של 3-6 שעות
פתוח לקהל הרחב

קורס בסיס ב-2 רמות

בהיקף של 30-50 שעות
עבור נעדרי אוריינות דיגיטלית

סדנאות נושאיות ארוכות

בהיקף של 12-15 שעות
עבור בוגרי קורס הבסיס/מבחן ממיין

תהליך השיתוף
מטה ישראל דיגיטלית

עבודה בצוותים

צוות 1 - כיתה

צוות 2 - ספריה